

Souhrnná závěrečná zpráva

33. ročníku Mezinárodního festivalu DIVADLO

10. - 18. září 2025

Mezinárodní festival DIVADLO, který se koná tradičně v září, opět symbolicky odstartoval divadelní sezonu. Jeho hlavním cílem je přinést publiku výběr mimořádných inscenací z evropských i českých scén. Festival se zaměřuje na prezentaci výrazných evropských divadelních trendů, které svým novátorským přístupem posouvají hranice inscenování, inspirují divadelní myšlení a otevírají diskuzi. Zároveň se dramaturgie festivalu Divadlo snaží posílit roli festivalu jako místa setkání divadelních profesionálů, kritiků a teoretiků z evropských i mimoevropských zemí. Pozitivní kritické ohlasy na letošní program, hojná návštěvnost i účast (a pozitivní zpětná vazba) elitních uměleckých souborů nám potvrzují, že festival kráčí správným směrem.

Dramaturgie

V rámci hlavního zahraničního programu se v Plzni představily čtyři soubory – z Francie, Německa, Maďarska a Slovenska. Festival se letos stal koproducentem nové inscenace **Vzdálenost** portugalského režiséra a dramatika **Tiaga Rodriguese**, v produkci slavné Avignonské přehlídky, uvedené krátce po premiéře na **Festivalu d'Avignon**. Německý **Berliner Ensemble** přivezl zřídka uváděnou inscenaci Bertolta Brechta z prostředí masného průmyslu v Německu konce třicátých let minulého století **Svatá Johanka z jatek** v režii **Dušana D. Pařízka**. Budapešťský soubor **Proton** světoznámého režiséra **Kornéla Mundruczóa** v Maďarsku kvůli nulové podpoře státu nevystupuje a bojuje na hraně přežití. Jedinou šancí tak zůstává zahraničí. Do Plzně stejně jako na další prestižní evropské festivaly přivezl inscenaci **Parallax**, intimní vyprávění o složitosti židovské identity napříč třemi generacemi jedné maďarské rodiny. Tradiční host festivalu, **Slovenské národní divadlo**, zakončilo hlavní část festivalu inscenací **Tatarka** režiséra **Dávida Paška**, vycházející z literární tvorby slovenského spisovatele a publicisty Dominika Tatarky.

Český program nabídl tradičně výběr za uplynulou sezonu. Tuzemský program na festivalu Divadlo byl šancí pro návštěvníky na jednom místě během krátké doby vidět bohatý výběr z výjimečných počinů, které vznikly po celé České republice. **Slovácké divadlo Uherské Hradiště** se představilo s inscenací stěžejního díla moderní americké dramatiky **Tramvaj do stanice Touha** (režie **Anna Davidová**) v aktuálním překladu Ester Žantovské. Další klasické dílo světové dramatiky,

Nepřítel lidu Henrika Ibsena (režie **Jan Holec**), přivezlo ostravské **Divadlo Petra Bezruče**. **Národní divadlo Brno** v inscenaci *Vlastenci* (režie **Jakub Šmíd**) nabídlo průvodce zrodem Putina jako moderního diktátora a jeho vztahu k vlastnímu „stvořiteli“ Borisi Berezovskému. Román *Červotoč* Layly Martínez se stal jednou z největších událostí španělské literatury posledních let. **Činoherní studio** z Ústí nad Labem jej adaptovalo jako vizuálně působivou, herecky silnou inscenaci (režie **Eliška Říhová**). Nejen dětem byla určena komorní autorská pohádka *Akce Rosomák* (režie **Johana Bártová**) **Naivního divadla Liberec**. Z pražských scén dramaturgie festivalu vybrala inscenaci *Wernisch* (režie **Jan Nebeský**) z **Národního divadla**, poetické pásmo scének, skečů, písní i „pouhé recitace“. **Divadlo Na zábradlí** uvedlo zpracování křehkého románu Virginie Woolfové *Paní Dallowayová* (režie **Anna Klimešová**) v čele s uhrančivou Magdalénou Sidonovou. **MeetFactory** přivezlo dramaturgii jednoho z nejtemnějších a nejkomplikovanějších děl Irvina Welshe *Noční můry s čápem marabu* (režie **Tomáš Ráliš**). Loutková inscenace *Soudružky s kroužky* (režie **Dominik Migač, Marta Hermannová a Jan Pichler**) zavedla diváky na spartakiádu a do života v normalizačním Československu. Působivou hru s objekty nabídla inscenace **Berty Doubkové**, nositelky Ceny divadelní kritiky za scénografii roku 2024, *Vyrobím díru, abych z ní mohla čouhat* souboru **TMEL**. Plzeňské **Divadlo J. K. Tyla** se představilo muzickou inscenací *Požár* (režie **Josef Doležal**), ve které se nejen hraje, ale také zpívá a tančí. **Divadlo Alfa** v inscenaci *Pravdu má každý svou (?)* (režie **Jakub Vašíček**) zkoumalo současný svět zahlcený nejen informacemi, ale také zpochybňováním vědecky dokázaných jistot.

V rámci tradičního **epilogu** se představily tři pražské inscenace – *Kartonový tatka* (režie **Michal Vajdička**) **Divadla v Dlouhé**, *Rande s feministou* (režie **Pavel Ondruch**) **Divadla Ungelt** a *Heda Gablerová – naostro* (režie **Jiří Havelka**) **Činoherního klubu**.

Hlavní program tradičně doplnila již po jednadvacáté sekce **Johan uvádí**. V prostoru **Moving Station** diváci viděli work in progress inscenace *What the Folk?*, kreativní reakci na politickou situaci na Slovensku souboru **BOD.Y NGO**, která bude mít premiéru příští rok, inscenaci *Pomáhat a chránit* česko-norského souboru **Direct Action Theatre**, poetickou inscenaci *Mikrosvěty* českého souboru **ZDRUHESTRANY**, premiéru *Slip Grip* choreografky **Jitky Sary Páníkové** a skladatelky **Natálie Plevákové**, scénickou kompozici *Wandervogel* od **Jana Mocka a kol.** a inscenaci **Romana Černíka** *Madamme M.* o vězenkyni koncentračního tábora v Holýšově na Domažlicku, paní Marie-Marguerite Michelin.

Workshopy – besedy

V rámci doprovodných aktivit se uskutečnily besedy se všemi tvůrci zahraničních inscenací, vč. režiséra a současně také ředitele Festivalu d'Avignon, Tiaga Rodriguese.

Festival nabídl tradiční fotografický workshop pro studenty vysokých uměleckých škol pod vedením Viktora Kronbauera. Desítka účastníků pořizovala fotodokumentaci ze všech festivalových akcí a představení.

Záznamy jednotlivých divadelních představení pak pořizovali účastníci mezinárodního česko-německého videoworkshopu pod vedením Erharda Ertela, Petra Francána a Aleše Záboje. I videoworkshop je festivalovou stálicí, díky které vzniká rozsáhlý videoarchiv zejména zahraničních inscenací.

Již tradičně jsme uspořádali divadelní workshopy pro školy. V rámci jednotlivých dílen se v podzemní zkušebně Nové scény uskutečnilo 10 workshopů, které středoškolákům ve věku 16–18 let nabídly interaktivní formou přímý kontakt a zkušenost s divadelní tvorbou a provozem. Pod vedením lektora Tomáše Staňka a studentů DAMU se účastníci stali „malými divadelními soubory“, zkoušeli konkrétní úkoly, poznávali zákulisí Nového divadla a krok za krokem objevovali, co obnáší příprava inscenace. Workshopy byly bezplatné a pro některé pokračovaly ještě návštěvou festivalových inscenací a debatami s jejich tvůrci. Záměrem celého projektu bylo jediné: probudit v mladých lidech chuť k divadlu a nabídnout jim zkušenost, která může inspirovat k dlouhodobému vztahu k živému umění. Širším a dlouhodobějším cílem divadelních workshopů pro školy bylo v nejmladších divácích pěstovat lásku k divadlu a motivovat je k budoucímu zájmu a návštěvám divadel.

Mezinárodní spolupráce

Festival si dlouhodobě buduje síť externích spolupracovníků, zejména v evropských zemích, kteří festivalu pomáhají s výběrem kvalitního programu a šířením dobrého jména této výběrové přehlídky. Ve sledovaném období rovněž spolupracoval s kulturními centry a velvyslanectvími cizích států v ČR, které podporují hostování svých divadel (Polský institut, Lisztův institut, Alliance Française v Plzni, Francouzský institut v Praze a v Paříži).

Shrnutí a návštěvnost

Celkově program festivalu letos nabídl na 30 představení 25 souborů z Francie, Maďarska, Německa, Norska, Slovenska a České republiky, které doplnila řada doprovodných akcí, výstav. V doprovodném programu se uskutečnilo 39 akcí (3 epilogové představení, 2 výstavy, 7 představení Johan uvádí, 7 besed a setkání, 16 workshopů). Hrál se v pěti divadelních i nedivadelních sálech – celkem ve čtyřech lokacích. V roce 2025 festival nabídl 5.784 vstupenek, z nichž bylo využito 4.387. Celková návštěvnost včetně doprovodných akcí, výstav, workshopů byla 10.300 diváků. Vstup na doprovodné akce byl volný.

Údaje o dotacích od orgánů státní správy a samosprávy

Financování projektu je vícezdrojové, a to jak z prostředků veřejných rozpočtů všech úrovní státní správy a samosprávy (města, kraje a státu), tak i z vlastních výnosů. Festival je zařazen mezi prioritní projekty s vysokou dotační podporou z rozpočtu Města Plzně. Mezinárodní festival DIVADLO byl v roce 2023 rovněž podpořen Polským institutem.

Pořádají: město Plzeň, Divadelní obec a Divadlo J. K. Tyla ve spolupráci s Divadlem Alfa

Ředitel festivalu: Jan Burian

Výkonný producent: Zdeněk Pánek

Dramaturgie festivalu: Kamila Černá, Roman Černík, Jitka Sloupová, Dora Štědroňová, Jakub Škorpil a Michal Zahálka

Čestné předsednictvo festivalu: Emília Vášáryová, Frank Castorf, Martin Huba, Krystian Lupa a Tom Stoppard

Vedoucí produkce: Tomáš Kilbergr

Generální mediální partner: Česká televize

Mediální partner: Euronova Group

Mezinárodní festival Divadlo podpořilo Ministerstvo kultury ČR, město Plzeň, Plzeňský kraj, Vodárna Plzeň a Plzeňská teplárenská